

Användningen av villkor vid ansökan om hemlig dataavläsning

Sammanfattning

Säkerhets- och integritetsskydds-nämnden har granskat användningen av villkor vid ansökan om hemlig dataavläsning. Nämnden har tidigare noterat att det i stor utsträckning förekommer tillstånd som saknar villkor trots att det är ett lagstadgat krav.

Nämnden har endast granskat tillstånd som innehåller villkor. I ungefär 90 procent av tillstånden förekommer standardiserade villkor. Nämnden konstaterar att villkoren förefaller användas oberoende av omständigheterna i det enskilda ärendet. Villkoren innebär inte någon begränsning vid verkställigheten. Det har förekommit att åklagare känt till detta men ändå angett villkoren i ansökan, medan andra åklagare angett villkoren och varit av uppfattningen att de skulle få effekt. Nämnden anser att åklagarnas hantering i båda fallen är anmärkningsvärd. Det är också problematiskt att villkor som saknar betydelse ur ett integritetsperspektiv förekommer i så stor utsträckning.

Nämnden uttalar att villkor i första hand bör ta sikte på verkställigheten snarare än den efterföljande granskningen eller bearbetningen. Nämnden uttalar vidare att det åligger den verkställande myndigheten att anpassa den teknik som används på ett sådant sätt att villkor kan anges i enlighet med lagstiftarens avsikt.

Avslutningsvis konstaterar nämnden att användningen av villkor inte har utgjort den rättssäkerhetsgaranti som var avsikten när lagen om hemlig dataavläsning infördes och att detta bör omhändertas av den utredning som för närvarande utvärderar lagen.

Innehåll

1.	Bakgrund.....	3
2.	Granskningen	3
3.	Rättsliga utgångspunkter m.m.	4
4.	Nämndens iakttagelser och bedömning	5
4.1.	Standardiserade villkor	5
4.2.	Villkor avseende hanteringen av inhämtat material	7
4.3.	Villkor avseende verkställigheten	7
4.4.	Hur bör villkor utformas?.....	10
4.5.	Avslutande synpunkter	12
5.	Beslut.....	12

1. Bakgrund

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) har noterat att det i stor utsträckning förekommer tillstånd till hemlig dataavläsning som saknar villkor trots att det är ett lagstadgat krav. Nämnden har tidigare uttalat att detta är problematiskt och att osäkerhet kring hur ett villkor bör anges kan vara en anledning till att de saknas i tillstånden. Det är viktigt att användningen av villkor i praktiken utgör den rättssäkerhetsgaranti som varit lagstiftarens avsikt. Nämnden har haft för avsikt att återkomma i frågan.¹

2. Granskningen

Den 4 maj 2022 beslutade nämnden att granska användningen av villkor vid ansökan om hemlig dataavläsning.

Följande frågeställningar har stått i fokus för granskningen.

- Vilka överväganden gör åklagare i samband med utformningen av villkor vid ansökningar om hemlig dataavläsning?
- Hur förhåller sig förekommande villkor till det lagstadgade syftet att de ska tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan?
- Vilken verkan får förekommande villkor vid verkställighet?
- Hur bör ett villkor utformas för att det ska vara tekniskt möjligt att verkställa och samtidigt värna enskildas personliga integritet?

Nämnden har valt ut ett antal tvångsmedelsärenden i vilka tillstånd till hemlig dataavläsning förenats med villkor. Urvalet har gjorts med utgångspunkt från vad som framkommit vid nämndens fortlöpande granskning av de underrättelser om beslut enligt 21 § lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning som kommit in till nämnden under år 2022. Kopior av relevanta handlingar i ärendena har sedan begärts in till nämndens kansli. Granskningen har omfattat 121 tillstånd som förenats med villkor.²

Ansvariga åklagare, eller i förekommande fall kammarledningen, har skriftligen besvarat frågor.

¹ Se nämndens uttalande den 15 december 2021 "Granskning av ärenden vid Åklagarmyndigheten i vilka hemlig dataavläsning använts" (dnr 92-2020).

² I ett antal av de granskade tvångsmedelsärendena har det även beslutats om tillstånd som inte förenats med villkor. Dessa tillstånd har inte innefattats i granskningen.

Verkställigheten av ett urval av tillståndsbesluten har kontrollerats hos Polismyndigheten. Polismyndigheten har även anmodats att skriftligen besvara frågor.

3. Rättsliga utgångspunkter m.m.

I ett tillstånd till hemlig dataavläsning ska det anges villkor för att tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan (18 § första stycket 4 lagen om hemlig dataavläsning). Sådana villkor kan ta sikte på i stort sett vilka omständigheter som helst som kan gagna skyddet för den personliga integriteten, t.ex. att användningen av hemlig dataavläsning ska begränsas när avläsningen eller upptagningen avser ett avläsningsbart informationssystem som används av en större krets av personer, t.ex. en dator på ett internetcafé. I sådana fall bör avläsning eller upptagning endast utföras när man vet att den misstänkte använder datorn. Ett annat exempel är att användningen av hemlig dataavläsning bör begränsas när det finns risk att utomstående, som inte alls har med utredningen att göra, riskerar att figurera i tal eller på film vid aktivering av en mikrofon eller kamera på en mobiltelefon.³

Villkoren kan vara av teknisk karaktär, t.ex. en föreskrift om att den brottsbekämpande myndigheten som ska verkställa en åtgärd på en viss utpekad plats (kameraövervaknings- eller rumsavlyssningsuppgifter) måste göra det tekniskt omöjligt att genomföra hemlig dataavläsning på annan plats än den som tillståndet avser. Villkoren kan också vara av annan karaktär, såsom att endast samtal med en viss person får vara föremål för hemlig dataavläsning eller att tillståndet endast får avse inkommande samtal. Vidare kan det uppställas villkor för att begränsa vilka uppgifter som får läsas av eller tas upp, exempelvis genom att det i tillståndet anges att endast lagrade uppgifter av viss filtyp, viss karaktär eller med viss beteckning omfattas.⁴

I förarbetena till lagen om hemlig dataavläsning övervägdes om det skulle införas en lagstadgad skyldighet för den som ansöker om åtgärden att ange vilka villkor tillståndet bör förenas med för att tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan. Det konstaterades att något sådant krav inte finns beträffande bakomliggande tvångsmedel och regeringen såg inte behov av att införa ett sådant krav avseende hemlig dataavläsning. Det påpekades dock att det vid sammanträdet kan finnas anledning för den som ansöker om tillstånd att motivera sin ansökan genom att på ett övergripande plan beskriva hur tvångsmedlet ska verkställas och att domstolen vid even-

³ Prop. 2019/20:64 s. 156.

⁴ Prop. 2019/20:64 s. 233.

tuella oklarheter eller behov av kompletteringar dessutom har möjlighet att genom frågor skaffa sig ett tillräckligt underlag för att fatta beslut i ärendet, inklusive villkor för att skydda enskildas personliga integritet.⁵

Rätten⁶ har således det yttersta ansvaret för ett beslut om tillstånd, inklusive formulerandet av ett villkor. Enligt nämnden åligger det emellertid åklagaren att utforma ansökan så att den både uppfyller de formella kraven på vad ett beslut om tillstånd ska innehålla och ger korrekta förutsättningar för prövningen. Eftersom åklagaren är den som bäst känner ärendet är det dessutom angeläget att denne i samband med en ansökan om ett hemligt tvångsmedel noga överväger de närmare förutsättningarna för verkställighet, och i de fall då det är lämpligt anger hur integritetsintrånget kan begränsas genom villkor.⁷ Det gäller även vid användning av hemlig dataavläsning.⁸

Enligt 23 § första stycket första meningen lagen om hemlig dataavläsning ska den teknik som används vid hemlig dataavläsning anpassas efter det tillstånd som beviljats. I bestämmelsen regleras inte hur anpassningen ska gå till. Det blir en fråga för den verkställande myndigheten att se till att de anpassningar som gjorts är tillräckliga. Brister i det avseendet kan även påtalas av tillsynsmyndigheten i efterhand.⁹

4. Nämndens iakttagelser och bedömning

4.1. Standardiserade villkor

Det har framkommit att något av två villkor förekommer i ungefär 90 procent av de granskade tillstånden. Villkoren förefaller användas standardiserat och oberoende av omständigheterna i det enskilda fallet. De har följande, eller i allt väsentligt motsvarande, lydelse.

Avläsningen ska ske på ett sådant sätt att det innebär minsta möjliga integritetsintrång för den enskilde.

Åtgärden ska genomföras så att minsta möjliga överskottsinformation samlas in.

⁵ Prop. 2019/20:64 s. 156–157.

⁶ Nämndens tillsyn omfattar inte domstolarnas verksamhet.

⁷ Se nämndens uttalande den 21 juni 2021 ”Hanteringen av hemliga tvångsmedel vid åklagarkammaren i Eskilstuna” (dnr 136-2019).

⁸ Se nämndens uttalande den 15 december 2021 ”Granskning av ärenden vid Åklagarmyndigheten i vilka hemlig dataavläsning använts” (dnr 92-2020).

⁹ Prop. 2019/20:64 s. 236.

Nämnden kan konstatera att villkoren i fråga formulerats på ett allmänt sätt, utan någon tydlig instruktion till den verkställande myndigheten. De kan inte anses innebära något annat än det som redan följer av de vid all tvångsmedelsanvändning gällande principerna om ändamål, behov och proportionalitet. Polismyndigheten har i remissvaret till nämnden bekräftat att villkoren inte får någon betydelse vid verkställighet, d.v.s. åtgärden verkställs på samma sätt som om tillståndet saknar villkor. Mot den bakgrunden är det problematiskt att villkoren förekommer i så stor utsträckning i de granskade ärendena.

I remisser till ett urval av de åklagare som handlagt ärenden där något av de aktuella villkoren förekommit i ansökan eller tillstånd har nämnden ställt frågor om villkorets betydelse och vilken effekt det får vid verkställighet av åtgärden. Exempelvis har en åklagare anfört att villkoret innebär att polisen ska vara noga med att begränsa tillgången till materialet till en snäv krets av personer och att hantera materialet skyndsamt.¹⁰ En annan åklagare har angett att villkoret innebär att endast det som bedöms kunna vara relevant för ärendet ska läsas av eller tas upp och att det har ankommit på den som verkställer att konkret avgränsa åtgärden.¹¹ Enligt en åklagares uppfattning får villkoret i ansökan förstås som en upplysning och inte någon begäran från åklagaren om beslut angående ett särskilt villkor. Samma åklagare har anfört att villkoret inte torde få någon annan effekt än vad som redan gäller enligt lag.¹² En åklagare har framhållit att tingsrätten brukar efterfråga att villkoret läggs till om det inte redan angetts i ansökan och att villkoret inte har någon större effekt utan snarare utgör en trygghet för domstolen.¹³

Av remissvaren framgår således att det finns åklagare som använt något av villkoren i samband med ansökan och varit av uppfattningen att det skulle få konkret effekt vid verkställigheten eller den efterföljande hanteringen av materialet. Det finns också åklagare som varit införstådda med att villkoret saknar betydelse men ändå angett det i ansökan eftersom domstolen enligt åklagarens erfarenhet vill att tillståndet villkoras på det sättet. I båda situationerna framstår åklagarnas hantering av villkorsfrågan som anmärkningsvärd. Det får anses åligga en åklagare som ansöker om hemlig dataavläsning att känna till vilken verkan ett i ansökan angivet villkor kommer att få. Eftersom villkoren i objektiv mening saknar konkret innebörd har hanteringen inte varit godtagbar även om åklagaren efter tillståndsbeslutet skulle ha kontaktat den verkställande myndigheten och preciserat vad

¹⁰ Ärendet har handlagts vid åklagarkammaren i Luleå.

¹¹ Ärendet har handlagts vid Södertörns åklagarkammare.

¹² Ärendet har handlagts vid riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

¹³ Ärendet har handlagts vid Söderorts åklagarkammare.

villkoret enligt åklagarens uppfattning innebär. Vidare är det en otillfredsställande hantering att en åklagare föreslår ett visst villkor av det skälet att rätten vill ha det så, när det är känt för åklagaren att villkoret inte kommer att få någon betydelse.

4.2. Villkor avseende hanteringen av inhämtat material

I ett ärende har det angetts ett villkor som begränsar vilka delar av det avlästa materialet som åklagaren får använda i utredningen. Begränsningen avser en kortare tidsperiod än den som beslutats i tillståndet. Villkoret tar alltså sikte på hanteringen av uppgifterna efter att de hämtats in och innebär – så som det får förstås – bl.a. ett avsteg från principen om fri bevisprövning.¹⁴ I svar på nämndens remissfrågor om villkoret har åklagaren förklarat att tekniska förutsättningar innebar att det endast var möjligt att avläsa uppgifter i större omfattning än vad som var av intresse.¹⁵

Som nämnden framhållit tidigare ska tekniska förutsättningar eller eventuella begränsningar i systemen inte vara avgörande för hur en ansökan om ett hemligt tvångsmedel utformas.¹⁶ Tvärtom ska tekniken som används vid hemlig dataavläsning anpassas efter det beviljade tillståndet (23 § första stycket första meningen lagen om hemlig dataavläsning). Även om syftet med villkor av det nu aktuella slaget är begränsande och därmed positivt ur ett integritetsperspektiv, anser nämnden att det inte är godtagbart att tekniska förutsättningar har fått bestämma utformningen av åklagarens ansökan.

Det nyssnämnda villkoret väcker även den principiella frågan om skillnaden mellan villkor som avser avläsnings- och upptagningsfasen och villkor som hänför sig till gransknings- och bearbetningsfasen. Nämnden återkommer till frågan i avsnitt 4.4.

4.3. Villkor avseende verkställigheten

4.3.1 Rumsavlyssningsuppgifter

I några fall har nämnden noterat användning av villkor som på ett konkret sätt tar sikte på verkställighetsfasen. Med undantag av ett fåtal ärenden – se av-

¹⁴ I 23 § andra stycket lagen om hemlig dataavläsning finns en liknande begränsning av principen om fri bevisprövning – innefattande fri bevisföring och fri bevisvärdering – såvitt avser otillåten tilläggsinformation, jfr prop. 2019/20:64 s. 162–163.

¹⁵ Ärendet har handlagts vid Malmö åklagarkammare.

¹⁶ Se nämndens uttalande den 15 december 2021 ”Granskning av ärenden vid Åklagarmyndigheten i vilka hemlig dataavläsning använts” (dnr 92-2020).

snitt 4.3.2 och 4.3.3 – har det rört sig om ansökningar som avsett rumsavlyssningsuppgifter enligt 2 § första stycket 5 lagen om hemlig dataavläsning.

Särskilda krav gäller när det är fråga om rumsavlyssningsuppgifter. Enligt 6 § lagen om hemlig dataavläsning får en åtgärd som avser sådana uppgifter endast användas på en plats där det finns särskild anledning att anta att den misstänkte kommer att uppehålla sig och, om platsen är någon annan stadigvarande bostad än den misstänktes, att det finns synnerlig anledning att anta att den misstänkte kommer att uppehålla sig där. Även för kameraövervakningsuppgifter enligt 2 § första stycket 4 lagen om hemlig dataavläsning gäller ett platskrav (4 § fjärde stycket lagen om hemlig dataavläsning). Platsen ska anges i tillståndet (18 § andra stycket lagen om hemlig dataavläsning). Detta innebär i praktiken att den verkställande myndigheten måste genomföra spaningsarbete eller liknande insatser för att säkerställa att platskravet efterlevs.¹⁷

Nämnden har kunnat iaktta villkor som utöver det lagstadgade platskravet utgör en ytterligare begränsning för verkställigheten av tvångsåtgärden. Ett sådant villkor har formulerats som att rumsavlyssningsuppgifter endast får tas upp när det genom spaning eller andra åtgärder bekräftats att den misstänkte är närvarande. Enligt ett annat villkor får avlyssning endast äga rum i samband med sammanträffanden mellan den misstänkte som anges i tillståndet och en annan misstänkt.

Nämnden anser att villkoren är ägnade att tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan, vilket är positivt. För att kunna efterleva villkoren behöver den verkställande myndigheten visserligen lägga resurser på spaning eller liknande insatser. Eftersom sådana insatser ändå krävs till följd av det lagstadgade platskravet förefaller det rimligt att, när det gäller rumsavlyssnings- eller kameraövervakningsuppgifter, villkora åtgärden på detta eller liknande sätt. Regeringen har nyligen föreslagit att det i vissa fall ska vara möjligt att knyta ett tillstånd avseende rumsavlyssnings- eller kameraövervakningsuppgifter till den skäligen misstänkte i stället för till en viss plats.¹⁸ Även om förslagen genomförs anser nämnden att det i många situationer där tillståndet knyts till den misstänkte kommer att finnas skäl att använda villkor som förutsätter spaning eller liknande insatser.¹⁹

¹⁷ Jfr prop. 2019/20:64 s. 119–120.

¹⁸ Prop. 2022/23:126 s. 143–151.

¹⁹ Jfr SOU 2022:19 s. 463 och 466.

4.3.2 Territorialitetsprincipen

I granskningen har det förekommit villkor som innebär att uppgifter som lagras eller kan lagras utanför Sverige inte får hämtas in. Detta är ett uttryck för den s.k. territorialitetsprincipen.

En utredning har nyligen föreslagit en lagreglering som förtydligar vad som gäller för viss inhämtning av elektronisk information som lagras utanför Sverige.²⁰ Vidare har Högsta domstolen i ett beslut i fråga om genomsökning på distans uttalat sig om territorialitetsprincipen.²¹ Nämnden anser därför att det saknas skäl att beröra frågan närmare i detta uttalande, men noterar att villkoret inte förefaller syfta till att tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan.

4.3.3 Övriga villkor avseende verkställigheten

I ett ärende har åklagaren fattat ett interimistiskt beslut om hemlig dataavläsning avseende ett avläsningsbart informationssystem som det fanns synnerlig anledning att anta att den misstänkte under den tid som tillståndet avsåg hade kontaktat eller skulle komma att kontakta (4 § tredje stycket lagen om hemlig dataavläsning.) Beslutet förenades med villkoret att åtgärden endast fick avse inkommande kontakter. När rätten fastställde beslutet angavs i stället att åtgärden endast fick vidtas vid kontakter med den misstänkte.

Nämnden ser positivt på användningen av sådana villkor, som överensstämmer med exempel som lagstiftaren har fört fram i förarbetena till lagen om hemlig dataavläsning. Det villkor som angavs när det interimistiska beslutet fastställdes är dock inte tillräckligt konkret utformat för att det ska vara möjligt att applicera begränsningen på verkställigheten, även om det till sin ordalydelse förefaller ta sikte på avläsningen eller upptagningen. Om den misstänktes telefonnummer, användarkonto eller liknande inte specificeras saknas nämligen förutsättningar för att efterleva villkoret utan att först ta del av materialet. Däremot är villkoret om inkommande kontakter en begränsning som enligt nämndens uppfattning torde kunna appliceras på verkställigheten.

Polismyndigheten – som inte anmodats att yttra sig över frågan i förhållande till något enskilt ärende – har i remissvaret uppgett att det i allmänhet är möjligt beakta denna typ av villkor i samband med granskning och bearbetning av inhämtat material, men att det inte finns förutsättningar att följa något av villkoren vid verkställigheten. I linje med det som uttalats i avsnitt 4.2 är

²⁰ SOU 2023:22 s. 471–478.

²¹ Högsta domstolens beslut den 30 mars 2023 ”Den okända lagringsplatsen” i mål nr Ö 5686-22.

det nämndens uppfattning att det åligger de brottsbekämpande myndigheterna att anpassa den teknik som används på ett sådant sätt att villkor kan anges i enlighet med lagstiftarens avsikt. Nämnden utgår därför från att Polismyndigheten verkar för att förbättra sin förmåga i detta avseende.

4.4. Hur bör villkor utformas?

För att kunna ange villkor som har betydelse för värnandet av enskildas personliga integritet krävs att de brottsbekämpande myndigheterna inför en ansökan om hemlig dataavläsning gör överväganden gällande vilka uppgifter som är relevanta för utredningen i det enskilda fallet. I allmänhet kan det antas att ett avläsningsbart informationssystem inte endast används för att begå brott, utan även i privata sammanhang som saknar betydelse för brottsutredningen. Enligt nämnden kan det därför ofta finnas anledning att genom villkor undanta exempelvis kommunikation med närstående till den misstänkte. Beroende på vilket avläsningsbart informationssystem och vilka uppgiftstyper som åtgärden avser och vilka uppgifter som bedöms vara av intresse för utredningen är även t.ex. följande begränsningar tänkbara.

- Åtgärden får endast avse kommunikation med vissa telefonnummer eller användarnamn.
- Åtgärden får endast omfatta vissa applikationer eller program som används med den elektroniska kommunikationsutrustning som åtgärden avser.²²
- Åtgärden får endast avse vissa lagrade uppgifter, t.ex. bilder, videor, anteckningar, dokument eller webbhistorik.
- Åtgärden får endast avse tillfällen då den elektroniska kommunikationsutrustningen befinner sig i – eller utanför – ett visst geografiskt område.
- Åtgärden får endast avse tiden mellan vissa klockslag under den beslutade tidsperioden.

Som svar på frågan hur ett villkor enligt Polismyndighetens uppfattning bör utformas för att tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan har myndigheten framfört att vissa villkor kan uppfyllas först i samband med granskningen. Polismyndigheten har vidare anfört att sådana villkor även förekommer vid användning av andra hemliga tvångsmedel.

²² Denna begränsning kan användas när åtgärden riktas mot ett fysiskt informationssystem (t.ex. en mobiltelefon eller en dator) och innebär inte ett avsteg från vad nämnden uttalat tidigare om specificering av immateriella informationssystem (t.ex. konton på sociala medier), se nämndens uttalande den 29 mars 2023 "Användning av hemlig dataavläsning i ett tvångsmedelsärende vid Åklagarkammaren i Linköping" (dnr 43-2022).

Enligt nämnden är det viktigt att framhålla att hemlig dataavläsning i jämförelse med andra tvångsmedel innebär större risker för den personliga integriteten och att avläsningen eller upptagningen i sig innebär ett integritetsintrång för den som åtgärden avser.²³ Villkor som avser gransknings- och bearbetningsfasen medför därmed att integritetsintresset inte omhändertas i samma utsträckning. I sammanhanget kan det noteras att samtliga exempel på villkor som lagstiftaren angett tar sikte på verkställigheten och inte på den efterföljande hanteringen av materialet.²⁴ Mot den bakgrunden bör villkor i första hand avse verkställigheten. Nämnden anser emellertid att det inte är uteslutet att använda villkor som tar sikte på den hantering som äger rum efter avläsningen eller upptagningen, under förutsättning att den begränsning som bedöms lämplig i det enskilda fallet inte kan appliceras på verkställigheten genom tekniska anpassningar.

Oavsett om ett villkor formuleras så att begränsningen tar sikte på verkställigheten eller gransknings- och bearbetningsfasen är det viktigt att det inte råder någon tvekan om vilken del av handläggningen som avses. Eftersom avläsningen eller upptagningen i sig innebär en kränkning av den enskildes integritet kan otydligheter i detta hänseende leda till att åtgärden medför ett större integritetsintrång än vad som bedömts proportionerligt vid tillståndsprovningen. När det gäller villkor som tar sikte på hanteringen av inhämtat material har Polismyndigheten framfört att bl.a. följande formulering är lämplig.

Efter att uppgifterna lästs av ska endast [det som bedöms vara relevant i det enskilda fallet] granskas. Övrigt material ska raderas skyndsamt.

Formuleringen anger på ett tydligt och konkret sätt den aktuella begränsningen och vilken del av handläggningen som avses. Enligt nämndens mening bör dock material som filtreras bort i efterhand förstöras *omedelbart* i stället för *skyndsamt*.²⁵ Vidare bör Europadomstolens praxis avseende förstöring av material från hemliga tvångsmedel beaktas i sammanhanget.²⁶ Det kan finnas en risk för att denna typ av villkor, som innebär att inhämtat material förstörs utan att domstolen eller den misstänkte getts möjlighet att bedöma materialets relevans i förhållande till brottsutredningen, under vissa om-

²³ Jfr prop. 2019/20:64 s. 83–88.

²⁴ Se de förarbetsuttalanden som återges i avsnitt 3.

²⁵ Jfr 27 § tredje stycket lagen om hemlig dataavläsning.

²⁶ Se Europadomstolens domar den 8 december 2009 i målet Janatuinen mot Finland (nr 28552/05) och den 30 juni 2009 i målet Natunen mot Finland (nr 21022/04).

ständigheter kan stå i strid med rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i Europakonventionen.

4.5. Avslutande synpunkter

I granskningen har det framkommit att det i stor utsträckning används standardiserade och intetsägande villkor i samband med ansökan om hemlig dataavläsning. Med undantag för tillstånd som avser rumsavlyssningsuppgifter har nämnden endast i enstaka fall iakttagit konkreta villkor som kan anses tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan.

Utifrån de granskade ärendena står det klart att användningen av villkor inte har utgjort den rättssäkerhetsgaranti som var avsikten när lagen om hemlig dataavläsning infördes. Det finns därför anledning för den pågående utredning²⁷ som utvärderar lagen att överväga en förändring av regleringen gällande villkor eller andra mekanismer i lagstiftningen för att tillgodose intresset av att enskildas personliga integritet inte kränks i onödan.

5. Beslut

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Matheus Enholm, Elisabeth Falkhaven, Christina Linderholm och Björn von Sydow (enhålligt).

Föredragande: Viktor Wallén

Expedition till:

City åklagarkammare i Stockholm

Malmö åklagarkammare

Riksenheten för säkerhetsmål

Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet

Södra Skånes åklagarkammare

Södra åklagarkammaren i Stockholm

²⁷ Se dir. 2022:82.

Västerorts åklagarkammare
Åklagarkammaren i Jönköping
Åklagarkammaren i Kristianstad
Åklagarkammaren i Luleå
Åklagarkammaren i Uppsala
Åklagarkammaren i Växjö
Ekobrottsmyndigheten, finansmarknadskammaren
Polismyndigheten, rättsavdelningen

För kännedom till:

Säkerhetspolisen, rättsenheten
Tullverket, rättsavdelningen
Åklagarmyndigheten, tillsynsavdelningen
Åklagarmyndigheten, utvecklingscentrum